

31.000 Έλληνες με διδακτορικό και άλλοι 50.000 με μεταπτυχιακό!

Τα τελευταία 5 χρόνια

Αναγκαίο εφόδιο εξεύρεσης εργασίας θεωρείται για ο μεταπτυχιακός τίτλος σπουδών, με το ενδιαφέρον των Ελλήνων να έχει εκτιναχθεί. Τα τελευταία πέντε έτη, περίπου 50.000 νέοι μετά την αποφοίτησή τους από ΑΕΙ ολοκλήρωσαν ή παρακολουθούν ακόμη μεταπτυχιακά προγράμματα, με την πλειονότητα να ακολουθεί αντικείμενο Θετικών Επιστημών και Οικονομικών. Εξίσου εντυπωσιακός για τα πληθυσμιακά δεδομένα της χώρας είναι ο αριθμός των κατόχων διδακτορικού τίτλου, καθώς 31.000 Έλληνες είναι διδάκτορες, με τους περισσότερους (12.000) στο πεδίο της Υγείας. Πάντως, πανεπιστημιακοί δάσκαλοι μιλούν για σωρηδόν ίδρυση μεταπτυχιακών προγραμμάτων είτε για να υπάρξουν έσοδα είτε ως όπλο στους συσχετισμούς ισχύος εντός των ΑΕΙ... **Σελ. 21**

Καταιγίδα διδακτορικών στα ελληνικά ιδρύματα

Μεταπτυχιακή... μανία έχει καταλάβει τόσο τους φοιτητές όσο και τους καθηγητές

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΛΑΚΑΣΑ

Οι αντιδοτο μακράς διάρκειας στην κρίση, του οποίου η ευεργετική δράση θα αποτυπωθεί στο εγγύς μέλλον στον επαγγελματικό στίβο, αντιμετωπίζουν ολοένα και περισσότεροι Έλληνες τις μεταπτυχιακές σπουδές. Οι νέοι πτυχιούχοι ΑΕΙ προβλέπουν σε ένα μεταπτυχιακό τίτλο –master ή διδακτορικό– καθώς επιδιώκουν να βελτιώσουν τις δεξιότητές τους (και το βιογραφικό τους) για να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας. Μάλιστα, πολλοί ακολουθούν και διδακτορικές σπουδές, με στόχο και το «χαρτζιλίκι» που τους εξασφαλίζει το πανεπιστήμιο ως διδακτορικούς υποτρόφους. Η Ελλάδα διαθέτει πάνω από 31.000 διδάκτορες, αριθμός διόλου ευκαταφρόνητος για τον πληθυσμό της. Βέβαια, οι σπουδές και η γνώση που παίρνουν οι νέοι αποτελούν τίλο, προστιθέμενη αξία για τους ίδιους και, ευρύτερα, για την Ελλάδα. Όμως, υπάρχει και η άλλη όψη του νομίσματος. Η...μανία των μεταπτυχιακών σπουδών «εξαπλώθηκε» τα τελευταία χρόνια και στους καθηγητές των ελληνικών πανεπιστημίων, οι οποίοι οργανώνουν νέα προγράμματα με διδάκτρα για να αντισταθμίσουν τις οικονομικές τους απώλειες – σε επίπεδο μισθολογικών απολαβών, αλλά και κρατικής χρηματοδότησης του ιδρύματός τους. Είναι χαρακτηριστικό ότι πρόσφατα, σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», Σύγκλητος μεγάλου πανεπιστημίου της χώρας σε μία μόνο συνεδρίαση της έδωσε το «πράσινο φως» για τη λειτουργία περίπου είκοσι νέων μεταπτυχιακών προγραμμάτων στο ίδρυμα.

Ειδικότερα, οι μεταπτυχιακές σπουδές χωρίζονται σε δύο κύκλους: στα μεταπτυχιακά προγράμματα (γίνονται σε ομάδες φοιτητών από

περισσότερους του ενός πανεπιστημιακούς, είναι το πολύ διετούς διάρκειας και είναι ο κύκλος που προσελκύει τη μεγάλη μερίδα φοιτητών) και στο –εξειδικευμένο για κάθε φοιτητή– διδακτορικό. Με βάση τα στοιχεία του υπουργείου Παιδείας, μέσα στην τελευταία πενταετία περίπου 50.000 Έλληνες αποφοίτησαν ή συνεχίζουν να παρακολουθούν μεταπτυχιακά προγράμματα – δηλαδή περίπου 10.000 νέοι κάθε χρόνο. Τη μερίδα του λέοντος έχουν τα μεταπτυχιακά στις Θετικές Επιστήμες και ακολουθούν οι σπουδές πάνω σε οικονομικά αντικείμενα και οι τεχνολογικές επιστήμες.

Οι πρωταθλητές

Τα περισσότερα μεταπτυχιακά προγράμματα οργανώνονται στα ελληνικά πανεπιστήμια και ΤΕΙ. Χαρακτηριστικά, για το 2014-2015 χρηματοδοτούνται από το υπουργείο Παιδείας συνολικά 230 μεταπτυχιακά στα ελληνικά πανεπιστήμια. Τα περισσότερα –47– οργανώνονται στο Παν. Αθηνών και ακολουθούν το ΑΠΘ με 42, το Παν. Κρήτης με 34, το Πατρών με 29. Παράλληλα, οργανώνονται μεταπτυχιακά με διδάκτρα τόσο από τα δημόσια πανεπιστήμια όσο και από τα ιδιωτικά κολέγια. Μάλιστα, το τελευταίο διάστημα που το υπ. Παιδείας «απε-

Τα περισσότερα –47– οργανώνονται στο Καποδιστριακό και ακολουθούν το ΑΠΘ με 42, το Πανεπιστήμιο Κρήτης με 34, το Πανεπιστήμιο Πατρών με 29.

λευθέρωσε» τα μεταπτυχιακά προγράμματα δίνοντας τη δυνατότητα/ευελιξία στα ίδια τα ΑΕΙ να αποφασίζουν την ίδρυσή τους, υπάρχει αύξηση των μεταπτυχιακών με διδάκτρα τα οποία φθάνουν έως τις 9.000 ευρώ ετησίως.

Από την άλλη, πολλοί Έλληνες έχουν παρακολουθήσει μεταπτυχιακά προγράμματα σε πανεπιστήμια του εξωτερικού, προσβλέποντας και στην προοπτική να βρουν εργασία στην ίδια χώρα. Ενδεικτικά, οι τρεις στους τέσσερις Έλληνες επιστήμονες που μετανάστευσαν στο εξωτερικό για εξεύρεση δουλειάς έχουν μεταπτυχιακό τίτλο είτε από ΑΕΙ της Ελλάδας είτε του εξωτερικού. Από το 2009 μεταπτυχιακό τίτλο από ξένο πανεπιστήμιο πήραν περίπου 15.000 Έλληνες.

«Μετά το πρώτο πτυχίο, σε κάποιες σπουδές χρειάζεται ένας προσανατολισμός σε κάποιο επαγγελματικό πεδίο», ανέφερε, μιλώντας στην «Κ», ο Ανδρέας Νικολόπουλος, διευθυντής του μεταπτυχιακού στις Διαπραγματεύσεις (DIN) του Οικονομικού Παν. Αθηνών. Κυρίως μεταπτυχιακή εξειδίκευση απαιτείται σε σπουδές χαμηλής ζήτησης στην αγορά εργασίας, όπως π.χ. οι ανθρωπιστικές και κοινωνικές επιστήμες. Σύμφωνα με τον ίδιο, η ποιότητα ενός μεταπτυχιακού προγράμματος εξαρτάται από το πρόγραμμα των μαθημάτων, τους διδάσκοντες και την απορροφητικότητα των αποφοίτων του. «Η σωρηδόν ίδρυση μεταπτυχιακών συχνά δεν απαντά σε ακαδημαϊκές ανάγκες, αλλά γίνεται είτε για να υπάρξουν έσοδα από τα διδάκτρα είτε για να χρησιμοποιηθούν στους ποικίλους συσχετισμούς ισχύος στα ΑΕΙ. Γίνονται συνήθως στο άρρα-κόλλα», πρόσθεσε στην «Κ» η αναπληρώτρια καθηγήτρια του Παν. Αθηνών Βάσω Κιντή.

Στο επόμενο κύκλο μεταπτυχιακών σπουδών, η εκπόνηση ενός διδακτορικού διαρκεί τουλάχιστον τρία χρόνια. Με βάση τα στοιχεία που διέθεσε στην «Κ» το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών, από το 1985 έχουν εκπονηθεί σε ελληνικά ή ξένα πανεπιστήμια 31.017 διδακτορικές διατριβές. Οι περισσότερες έχουν γίνει σε αντικείμενα των Επιστημών Υγείας (11.868), στις Φυσικές Επιστήμες (5.726) και στους τομείς της Μηχανικής και Τεχνολογίας (4.636). Βέβαια, η μεγάλη έκρηξη έγινε την τελευταία 15ετία, μέσα στην οποία έχουν εκπονηθεί οι δύο στις τρεις διδακτορικές διατριβές. Συγκεκριμένα, από το 2000 έως και το 2013 δόθηκαν 20.957 διδακτορικά (το 67,5% των συνολικά 31.017 διδακτορικών), ενώ την πενταετία 2009-2013 δόθηκαν 9.014 διδακτορικά (το 29%).

Εθνικός πλούτος

«Τα διδακτορικά αποτελούν τον πλούτο της χώρας. Είναι χαρακτηριστικό ότι πολλοί πανεπιστημιακοί, ερευνητές, αλλά και στελέχη επιχειρήσεων επισκέπτονται τον διαδικτυακό μας τόπο didaktorika.gr και αναζητούν διδακτορικές διατριβές σε αντικείμενα που τους ενδιαφέρουν», ανέφερε στην «Κ» η Εύη Σαχίνη, διευθύντρια του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης. Διδακτορικά επιλέγουν να εκπονήσουν όσοι πτυχιούχοι στοχεύουν σε ακαδημαϊκή καριέρα, ενώ μπορούν να εργασθούν και σε ερευνητικά κέντρα ή τμήματα έρευνας εταιρειών στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Βέβαια, κατά τη διάρκεια του διδακτορικού, οι υποψήφιοι διδάκτορες μπορούν να προσβλέπουν σε μία μικρή αμοιβή μέσω υποτροφίας που έχουν κερδίσει ή από το πανεπιστήμιό τους κάνοντας βοηθητικό εκπαιδευτικό έργο.

Μεταπτυχιακά

50.000

νέοι παρακολούθησαν ή παρακολουθούν προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών στην Ελλάδα την τελευταία πενταετία

15.000

Ο αριθμός όσων από το 2009 έλαβαν μεταπτυχιακό τίτλο από ξένο πανεπιστήμιο

μεταπτυχιακοί τίτλοι

11.000
Ελλάδα

7.922
Βρετανία

1.001
ΗΠΑ

868
Γαλλία

784
Ιταλία

525
Ολλανδία

230

μεταπτυχιακά προγράμματα στα ελληνικά πανεπιστήμια χρηματοδοτούνται από το υπ. Παιδείας για το 2014-2015

42
ΑΠΘ

47
Πανεπιστήμιο Αθηνών

29
Πανεπιστήμιο Πάτρων

34
Πανεπιστήμιο Κρήτης

Διδακτορικά

31.017

διδακτορικές διατριβές έχουν εκπονηθεί σε ελληνικά ή ξένα πανεπιστήμια από το 1985

Εξ αυτών

11.868 στην Ιατρική και Επιστήμες Υγείας

5.726 Φυσικές Επιστήμες

4.636 τομείς της Μηχανικής και Τεχνολογίας

ΠΟΣΑ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΑ ΕΧΟΥΝ ΔΟΘΕΙ

2000-2013

20.957

2009-2013

9.014